

Verslag van de openbare vergadering van de **Commissie Ecologie en Water**
van 20 juni 2006 van 16:00 tot 17:30 uur te Middelburg.

Voorzitter:	G.K.T. van der Giessen
Aanwezig zijn de leden:	C. van Beveren, J. van den Donker, L.N. Hanse, J.T.L.P. van Harn, S.J. Heijning, J.M.W.V. Luijt-Verheij, K.L. Martinet, G. van den Ouden-Zwart, G.D. Roeland, R.P. van der Wal en M.J. Wiersma
Tevens zijn aanwezig:	M. Kramer (GS), G.M. van Overloop (directie Ruimte, Milieu en Water), P.R.A. Katsburg (wnd. commissiegriffier) en C.R.M. Verbeek-Zeegers (verslag)
Afwezig zijn de leden:	J. Adriaanse, G. Bouterse, L. Harpe, H.B.T. Smits en D.P. Visser

1. **Opening en mededelingen**

De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom. De heer Harpe wordt vervangen door de heer Wiersma.

2. **Vaststellen agenda**

Deze wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. **Spreekrecht publieke tribune**

De heer ir. P. Hupkens uit Vlissingen krijgt als inspreker het woord. De ontpoldering is volgens hem een nationale zaak. Het gaat niet alleen om Zeeland en Antwerpen. Het gaat alle Nederlanders aan, niet alleen de boeren maar ook de burgers. Er is nooit enig ander alternatief aangegeven dan wat nu voorligt en waar PS helaas mee heeft ingestemd. Hij is van mening dat er alternatieven zijn die evenveel tijd en middelen moeten krijgen als het voorliggende plan heeft gehad. Het zal duidelijk zijn dat hij tegen ontpoldering is, wat hij zelf uitpoldering noemt. Land waar zoveel eeuwen voor geknokt is en waarop zoveel boerengeneraties natuur hebben onderhouden, mag niet zomaar onder water worden gezet. Zo is voor hem de natuur van de Tuureluur geen natuur, vergelijkbaar met de natuur die op het boerenland bestaat. De burgers is nooit iets gevraagd, alleen de boeren en dan nog alleen over de "omkoopsom" van € 10.000,--. Hij maakt een vergelijking met bijvoorbeeld een verplaatsing van De Schelde en de daarmee gemoeide bedragen. Hij is het niet eens met de vergelijking die wordt gemaakt met het verhaal van de Biesbosch en de rivieren en uiterwaarden.

De commissie krijgt vervolgens gelegenheid de inspreker vragen te stellen.

Op de vraag van de heer Heijning (VVD) of de heer Hupkens ook concrete alternatieven op het oog heeft, zegt deze niet onmiddellijk een alternatief te kunnen geven. Ze zijn er volgens hem wel. Uiterwaarden zijn in elk geval iets heel anders dan Zeeuwse kleigrond.

4. **Inventarisatie onderwerpen voor rondvraag**

Geen.

5. Brief GS van 13 juni 2006 met voortgangsrapportage stand van zaken grondverwerving natuurpakket Westerschelde

De heer Wiersma (GL) heeft getwijfeld aan het nut van deze bijeenkomst. Natuurlijk kan men zijn betrokkenheid bij het onderwerp naar voren brengen, maar dat gebeurt al sinds het onderzoek van ProSes naar de bereikbaarheid, veiligheid en natuurlijkheid. Als men er al toe komt om die drie doelstellingen te bereiken, dan moet men immers de verdieping accepteren. Ook heeft zijn fractie het er moeilijk mee gehad, dat men bij de start van het proces moest accepteren dat het ten koste van binnendijkse gronden zou kunnen gaan. Dat was van begin af aan duidelijk. Echter, nu heeft de minister in dat moeilijke dossier een overeenkomst met Vlaanderen gesloten en er de rijksprojectenprocedure op gezet, goedgekeurd door de Tweede Kamer. De provincie Zeeland geeft terecht aan dat, als er toch iets moet gebeuren dat emotie oproept, men beter zelf kan proberen dat te organiseren via de regie van het proces. GL vindt het daarom prima nu nog even ruimte te geven elkaars standpunten te wisselen, maar meer kan het niet zijn. Men heeft immers te maken met een MER-procedure en zoekgebieden zijn wat ze zijn. Uit de informatie van de Statengriffie blijkt dat men als PS daarin geen andere positie heeft dan het voeren van die regie, dan wel deze terug te geven. Voor dat laatste is GL nog niet zover. Dan regelt het rijk het immers over en zonder Zeeland. Er ligt nu eenmaal een internationaal verdrag. GL staat dus niet te juichen, maar accepteert de realiteit. Hij vindt daarom dat dit als kans moet worden benut om de uitdagingen voor de 21^e eeuw in waterbeheer, zeespiegelrijzing en andere vormen van veiligheidsdenken daarin te integreren. Dan wordt het meer dan een aantal polders onttrekken aan landbouwkundig gebruik en teruggeven aan het estuarium in de zin van niet alleen ecologisch, maar ook vanuit veiligheidsdenken. Dat is de positie van GL op dit moment in dit debat. Besluiten zullen er vanmiddag immers niet worden genomen.

De heer Van Beveren (CDA) denkt naar aanleiding van de inspraakreactie dat er nog veel valt uit te leggen over het door de Staten genomen besluit. Wat betreft de nu voorliggende rapportage stelt hij vast dat voor eind 2007 de grond voor de estuariene natuur verworven zou moeten zijn. Als aanpak is ervoor gekozen brieven te sturen naar grondeigenaren. Zijn vraag is of daarin ook een einddatum is genoemd. Zelf komt hij tot de conclusie dat er een moment bepaald moet worden, waarop zal moeten worden bekeken of de gestelde doelen ten aanzien van vrijwillige grondverwerving worden gehaald. De huidige rapportage biedt daarover geen duidelijkheid. De conclusie zou kunnen zijn: of de regie voeren of deze teruggeven. Misschien dat de termijn nog wat kan worden opgerekt. In elk geval zal men een goede analyse moeten maken van de kans van slagen, evenals een prognose van de verwachtingen. Verder vindt hij dat het rapport onduidelijk is over de verhouding tussen de pachters en de eigenaren. Zo kan hij de laatste zin van de eerste alinea van punt 6 niet volgen. Tijdens de algemene informatie-avonden is de positie van de pachters aan de orde geweest en op welke vergoeding zij recht hebben. Daarop is geantwoord dat dit in de verhouding 50/50 zou gebeuren. Hij schetst het voorbeeld van een uitgekochte pachter, waarna de eigenaar niet verkoopt, zelf als boer doorgaat en vervolgens toch verkoopt. Wordt er dan 100% uitbetaald of alleen de andere 50%? In het eerste geval is de transactie 50% duurder en in het andere geval vraagt hij hoe dat dan wordt opgelost. Hij vervolgt met de gisteravond ontvangen e-mail van de Statengriffie over de toepassing van de rijksprojectenprocedure, waarin staat dat de onteigeningsprocedure van toepassing is. Volgens hem is het de eerste keer in Nederland dat er voor natuur wordt onteigend. Veel eigenaren vragen zich af of er belasting, en zo ja over welke vergoeding, moet worden betaald. Hij adviseert betrokkenen daarover goed te informeren. Wat betreft de alternatieven vindt hij het opvallend dat de grootste tegenstanders van ontpoldering fervent voorstanders zijn van het zoeken naar alternatieven. Hij denkt dat daarvan de enige reden is dat onteigening hen boven het hoofd hangt. Levert dat geen risico op van vertraging bij de grondverwerving? Een ander risico is dat het veld versnipperd raakt, wat niet bevorderlijk is voor het proces en voor het realiseren van de gestelde doelen. Is de datum van eind 2007 hard of kan het ook een alternatief zijn om in de tijd te schuiven? Tot slot wijst hij op de hardnekkige berichten vanuit Den Haag dat de 600 ha in feite niet meer nodig is. Recent heeft hij daarover nog een ambtenaar gesproken, die dat zonder meer bevestigt. Kan dat waar zijn?

De heer Heijning (VVD) heeft het voorstel van het CDA om een tussenrapportage van harte ondersteund. Hij gelooft echter niet dat men er veel mee is opgeschoten. Veel nieuws biedt de rapportage

immers niet. De VVD heeft in elk geval nooit ingestemd met het principe dat de benodigde natuurontwikkelingsmaatregelen nooit kunnen worden bereikt door het principe van het volgen van ruimte geven aan de rivier. De VVD heeft alleen ingestemd met het totaalpakket aan maatregelen. Daarom zal er volgens de VVD nog steeds naar alternatieven moeten worden gekeken. Hij vervolgt met de vrijwilligheid. Het lijkt niet de goede kant uit te gaan: 19 ha in zeven polders biedt niet veel perspectief. Rondom zou echter voldoende ruilgrond liggen. Wat moet hij zich daarbij voorstellen? Hij leest dat er contact is gelegd met de eigenaar van de Hedwigepolder. Door de betreffende eigenaar wordt dat echter ontkend. Hij is dan ook benieuwd hoe dat zit, hoewel hij begrijpt dat deze onderhandelingen vanuit de Belgische overheid worden gevoerd. Hij heeft begrip voor de aanpak zoals die is omschreven op bladzijde 4 onder het kopje "middengebied". Gezien de situatie van veel weerstand, lijkt hem een schriftelijke benadering inderdaad de beste manier. Onderhandelingen hebben natuurlijk hun tijd nodig. Zijn vraag is daarom hoe de gedeputeerde dit ziet in het licht van de uiterste datum. Hij vervolgt met het onderzoek, dat er volgens hem nog moet komen. Stel dat het allemaal niet lukt op basis van vrijwilligheid, waarvan het de schijn heeft, dan zal men toch ideeën moeten hebben over hoe het dan wel zou kunnen. Er kunnen nog meer redenen zijn, zoals wanneer de slimme stortstrategie niet werkt. Ook dan kan Den Haag zeggen dat Zeeland nog verder moet ontpolderen. Dan zal men toch over alternatieven moeten nadenken. De VVD is van mening dat zo'n onderzoek door onafhankelijke deskundigen moet gebeuren en niet door mensen die al eerder bij dit traject betrokken waren.

Mevrouw Luijt (PvdA) kan zich vinden in de gemaakte opmerkingen vanwege haar "djà vu" gevoel. De PvdA heeft zich recent wel eens afgevraagd of het wel zo verstandig was de regie in eigen hand te houden. Tot nu toe is het antwoord nog steeds positief. Betrokkenheid is immers heel belangrijk, al kan dat soms heel lastig zijn. De vragen van de PvdA zijn voor een deel gelijk aan die al eerder zijn gesteld. Zo is ook de vraag gerezen hoeveel voldoende (ruil)grond is. Voor Zeeland is de speelruimte niet zo groot, gezien alle genomen beslissingen. Ook staat natuurlijk niemand te juichen als er landbouwgrond verloren gaat. Overigens gaat er ook landbouwgrond verloren door andere oorzaken. Ook bij de PvdA leeft de zorg over de pachters, vooral ten aanzien van België. Zij zou daar graag meer over horen. Ook heeft men kunnen zien dat er grond buiten de gebieden wordt aangekocht. Afgezien daarvan is zij benieuwd hoe het staat met eventueel cultureel en archeologisch erfgoed. Daar hoort zij maar weinig van. Tot slot zegt zij dat de PvdA niet uitgaat van een doemscenario dat het niet zou lukken. Zij gaat er liever van uit dat het wel gaat lukken en zo niet, dan ziet zij wel verder.

De heer Roeland (SGP) stelt dat Nederland en België een deal hebben gesloten en dat het vervolgens aan Zeeland was om de regie te voeren over de uitvoering van met name natuurherstel van 600 ha, waarvan minister Veerman duidelijk heeft gezegd dat men in Zeeland blij mag zijn dat het maar om 600 ha gaat. Hij was pas blij geweest wanneer het om 0 ha ging. Hij is het met mevrouw Luijt eens dat het goed is dat Zeeland de betrokkenheid heeft getoond door de regie ter hand te nemen. De belangrijkste vraag is echter of de 600 ha op grond van Europese regelgeving echt nodig zijn. Vrijwilligheid was, is en blijft voor de SGP een uitgangspunt. In de voortgangsrapportage staat niet echt iets nieuws ten opzichte van enkele weken geleden door de gedeputeerde is aangegeven. Hij vindt het niet zo opzienbarend dat er geen grote successen zijn geboekt. Het stuk geeft aan dat er terecht een grote rol is weggelegd voor de DLG. Wel vraagt hij zich af wat in dit gevoelige proces nu precies de rol van de gedeputeerde zelf is qua betrokkenheid en communicatie. Hij denkt daarbij niet alleen aan communicatie met de belanghebbenden, maar met de hele Zeeuwse samenleving. Van de alternatieven moet men volgens hem niet te veel verwachten. Deze moeten immers ook voldoen aan de gestelde richtlijnen. Dat neemt niet weg dat, wanneer zich alternatieven voordoen, daar heel serieus aandacht aan geschonken moet worden. Dat heeft het college in een eerder stadium ook toegezegd.

De heer Hanse (PvZ) is radicaal tegen iedere vorm van ontpoldering. De laatste twintig jaar is er in Nederland ongeveer 10% landbouw- of natuurgrond omgezet in water. Hij vindt dat een zeer onzinnige en kostenverslindende zaak. De noodzaak komt volgens hem niet van Europa of van België. Europese regelgeving wordt door Nederland zelf ingevuld. Hij is het roerend met de inspreker eens dat er volop andere mogelijkheden zijn. Zijn voorstel is aan de kust een nieuw soort Zuiderzeepolder te creëren met daarop een modern vliegveld, geflankeerd door 200 windmolens van 4 megawatt (in plaats van twee kerncentrales), daarachter een stuk natuur en vervolgens nog een stukje landbouw.

De heer Van den Donker (D66) zegt dat Zeeland bij het nemen van dit besluit nadrukkelijk wist dat men zich voor het karretje van het rijk liet spannen. Ook was toen bekend dat de mogelijkheden zeer beperkt

zouden zijn. De hoeveelheden uit te ruilen grond vindt hij bijzonder vaag. Ondanks de optimistische taal, denkt hij dat het onvoldoende is. Het besluit is genomen om de regie te mogen voeren, maar de mogelijkheden lijken op dit moment beperkter dan ze oorspronkelijk geschetst werden. De provincie is aan de bevolking verplicht alle mogelijkheden uit te buiten en ruimte te geven aan eventuele alternatieven

De heer Kramer (GS) geeft aan dat de genoemde hardnekkige geruchten, dat de 600 ha ontpoldering niet nodig zou zijn, het college van GS niet hebben bereikt. Mochten statenleden beschikken over sterke aanwijzingen, dan hoort hij dat graag, zodat hij minister Veerman, die hij morgenmiddag ontmoet, daarmee kan confronteren. Geruchten moeten immers zo snel mogelijk de wereld uit, zeker in dit geval, waar verwachtingen kunnen worden gewekt. In het belang van vertrouwen tussen openbaar bestuur en burger zal men helder moeten zijn over wat er gebeurt.

De heer Van Beveren (CDA) vermoedt dat de geruchten te maken kunnen hebben met de instandhoudingsdoelstellingen, waar de Tweede Kamer nog over moet praten.

De heer Kramer (GS) geeft er de voorkeur aan dat er in dat geval concrete vragen worden gesteld, bijvoorbeeld hoe de 600 ha zich verhoudt tot de instandhoudingsdoelstellingen. Hij hecht eraan het dossier in alle openbaarheid en transparantie te behandelen. In een brief van de minister staat dat, als het gaat om de concrete opgave die uit de instandhoudingsdoelen en het beheersplan van Natura 2000 Westerschelde voortkomt, er tot 2013 geen sprake zal zijn van meer dan 600 ha. Dat is een bestuurlijke uitspraak waar de minister aan gehouden zal worden. Zou dit toch worden overschreden, dan ligt het dossier gelijk weer open.

De heer Van Beveren (CDA) bestrijdt dit niet, maar denkt dat het evengoed kan worden onderschreden. Het gaat inderdaad om een bestuurlijke overeenkomst, waarbij de 600 ha het resultaat van handjeklap is geweest. Er heeft immers nooit een berekening aan ten grondslag gelegen.

De heer Kramer (GS) wijst erop dat de minister duidelijk heeft aangegeven, dat deze op grond van de VHR aan de onderkant is gaan zitten van wat hem was geadviseerd. Dat het tot 2013 niet meer dan 600 ha wordt, vindt hij de winst van het dossier. Desgevraagd zegt hij dat hij als bestuurder gehouden is aan een met de minister gemaakte afspraak. Hij gaat ervan uit dat deskundigen zijn geraadpleegd, waardoor het een consistent verhaal is.

De voorzitter vat samen dat de Tweede Kamer nog moet bezien of zij de onderbouwing van de minister volgt of daar eventueel een wijziging in aanbrengt en dat de gedeputeerde wordt geadviseerd dat mee te nemen in de eigen overwegingen.

De heer Kramer (GS) vervolgt met de notitie zelf, die erop is gericht inzicht te geven in de haalbaarheid van vrijwillige grondverwerving. Duidelijk is dat men daarmee nog niet lang actief bezig is, ook omdat de betreffende eigenaren niet actief benaderd wilden worden. Daar is men de eerste periode dan ook heel terughoudend in geweest. De mensen die wel willen verkopen is de ruimte geboden zich te melden, wat schriftelijk is gebeurd. Daarop zijn tien reacties gekomen met wie DLG namens GS de gesprekken voert. Natuurlijk vergt het tijd om tot een vergelijk te komen. Vandaar dat op dit moment nog niet kan worden geconcludeerd dat de vrijwillige grondverwerving al dan niet tot een succes leidt. Daar is overigens nog alle tijd voor. De einddatum van 2007 geldt voor de Hedwigepolder. In het middengebied hoeft er pas in 2010 duidelijkheid over te zijn. De Hedwigepolder en het Zwin hebben ook een andere status dan het middengebied. De Hedwigepolder is bovendien in handen van één (Vlaamse) eigenaar. Er is daarom aan de Vlaamse overheid gevraagd de grondverwerving in die polder te regelen. Daar heeft hij recent minister Peeters nog op aangesproken en daarop de nadrukkelijke toezegging gekregen, dat daar in Vlaanderen hard aan wordt gewerkt en dat er daadwerkelijk contacten zijn met de eigenaar. Vanuit Zeeland wil hij daar ook geen bemoeienis mee hebben. Wat betreft de relatie pachters-eigenaren denkt hij dat er wel degelijk sprake is van een onevenwichtige positie. Immers, een pachter kan pas zaken doen op het moment dat de eigenaar instemt met de transactie.

De heer Heijning (VVD) deelt de mening van de heer Van Beveren, dat de tekst suggereert dat de pachters van de Hedwigepolder in een andere positie zouden verkeren dan andere pachters. Volgens de wetgeving zou dat niet mogelijk moeten zijn.

De voorzitter zegt hierop dat het woord "onevenwichtige" verwarring scheidt en in feite vervangen zou moeten worden door "afhankelijke".

De heer Kramer (GS) legt uit waarom de pachters in de Hedwigepolder inderdaad in een andere positie

verkeren. De eigenaar van deze polder bezit ook grond daarbuiten, die gepacht wordt door pachters in de Hedwigepolder. Het lijkt hem verstandig daar om die reden vertrouwelijkheid bij te betrachten. Desgevraagd zegt hij dat de Hedwigepolder volledig wordt gepacht. Een groot deel van de pachters in de overige polders zijn pachters van de Dienst der Domeinen, waarmee de onderhandelingen in een andere sfeer verlopen dan met een private eigenaar.

De heer Hanse (PvZ) vraagt toch aandacht voor de positie van de pachters. Deze moeten immers inkomstenbelasting betalen over wat zij ontvangen.

De heer Kramer (GS) heeft uit de contacten met de pachters begrepen dat er inderdaad belastingtechnische aspecten aan dit dossier zitten. GS heeft op zich genomen daarover van gedachten te wisselen met de belastinginspecteur. Wat betreft de verdeling 50/50 tussen pachter en eigenaar, vreest hij dat men als overheid weinig grip heeft op eigenaren die hun pachters minder netjes behandelen ten aanzien van de verdeling van de vergoeding. Hoewel dat een zaak is tussen die twee partijen, is hij bereid daarover met DLG nader van gedachten te wisselen. Of er sprake is van voldoende ruilgrond, heeft op dit moment veel te maken met het huidige BBL-bezit. Duidelijk is dat DLG, waar BBL een onderdeel van uitmaakt, gronden bezit die ze vanwege vorige projecten al in de portefeuille hadden. Toen zij voor dit dossier werden ingehuurd, konden deze ook voor deze projecten worden ingezet. Met DLG bestaat ook een relatie ten aanzien van de Natuurcompensatie Westerschelde voor de binnendijkse natuurontwikkeling. Omdat men daarmee in het verleden al flink bezig is geweest, is er sprake van voldoende ruilgrond in de omgeving. Omdat DLG nooit eerder een opdracht heeft gehad in de buurt van de Hedwigepolder, is dat daar nog niet het geval.

Het college heeft vanmiddag een stuk geaccordeerd, waarin wordt aangegeven hoe met alternatieven zal worden omgegaan. In de eerste plaats gaat het dan om de positie van alternatieven in de procedure en vervolgens over de behandeling daarvan, zowel intern als in de relatie met het ministerie. De conclusie is dat de procedure ruimte biedt voor alternatieven en dat het zelfs een geëigende stap is in de MER-procedure. Wanneer er bij de inspraak alternatieven worden aangedragen, zullen deze door de MER-commissie worden beoordeeld. Ook is nagedacht over hoe rechtstreeks aan het college aangereikte alternatieven zullen worden behandeld. Het Rijksinstituut voor Kust en Zee zal daarbij een rol toebedeeld krijgen, omdat deze beschikken over deskundigheid op het gebied van estuariene natuur. Verder is er nog de mogelijkheid om de ingehuurde drie professoren in te zetten. Komen er interessante alternatieven en de MER-procedure zou al in volle gang zijn, dan bestaat er altijd nog de politieke ruimte om daarover met de minister van gedachten te wisselen. Hij verwacht niet dat een en ander vertraging hoeft op te leveren. Aspecten, zoals cultureel erfgoed, zullen allemaal een plek krijgen in de MER. Tot slot legt hij desgevraagd uit dat DLG actief is op de grondmarkt voor verschillende doelen. Dat kan Ecologische Hoofdstructuur (EHS) zijn, Natuurcompensatie Westerschelde (NCW) 2^e fase etc. Is zo'n project afgerond, dan kan nog aanwezige grond benut worden als ruilgrond voor deze procedure.

Omdat dit nog geen concreet antwoord op de vraag "wat is voldoende ruilgrond?" is, geeft de voorzitter in overweging "voldoende" uit de tekst op bladzijde 3 onder kopje 4 weg te laten.

Vervolgens krijgt de commissie gelegenheid voor het stellen van vragen in tweede termijn.

De heer Wiersma (GL) vraagt zich af wat er vanmiddag meer gebeurt dan alleen het uitwisselen van een paar gegevens die niet bijdragen aan het proces, zowel wat betreft de belangen van het proces als de belangen van de individuele betrokkenen. GL betreurt het dat twijfel wordt gezaaid over de inhoud van het met Vlaanderen gesloten akkoord zonder dat er argumenten worden genoemd met betrekking tot de 600 ha. Als dat inderdaad zo zou zijn, dan valt de bodem ook onder het Vlaamse deel van het akkoord vandaan. Hoewel menigeen opgelucht adem zal halen, heeft Zeeland dan wel een ander en misschien wel groter probleem, zoals de veiligheid van de Westerschelde. Het gaat hier immers maar om een onderdeel van een breed pakket. Hij vindt het niet goed het proces nodeloos te rekken of onzeker te houden, wanneer Tweede Kamerfracties zich achter PS-uitspraken verschuilen en andersom. De Tweede Kamer heeft een uitspraak gedaan over het verdrag met Vlaanderen en minister Veerman de ruimte gegeven om de rijksprojectenprocedure in gang te zetten. De cijfers en getallen daarin zijn niet herroepen en dus van kracht. GL weegt de brede belangen van Zeeland, inclusief die van agrariërs, kustverdediging, transportveiligheid op de Westerschelde en die van nabuurschap. Wat GL betreft duurt het proces zo kort mogelijk, omdat niemand is gebaat bij een lang slepende zaak. Hij acht de mogelijk-

heid van alternatieven niet zo groot. In het Grontmij-rapport is de scope bepaald voor de m.e.r. Die fundamenteel te wijzigen levert niet alleen aanzienlijke vertraging op, maar het is ook de vraag of er inhoudelijke motieven zijn om de doelstelling, waarmee de staten akkoord zijn gegaan (op termijn herstel van de natuurlijkheid van het systeem) te wijzigen. GL is ervan overtuigd dat de gedeputeerde op dat punt zorgvuldig te werk gaat, maar adviseert hem - waar het kan - de vaart erin te brengen en te houden. Boeren en burgers mogen immers niet de dupe worden van tweeslachtigheid in politieke besluitvorming.

De voorzitter hecht eraan GL erop te wijzen dat deze fractie de vorige keer geen enkel bezwaar had tegen het extra bij elkaar roepen van deze commissie. Er is van die zijde toen zeker niet benadrukt dat daar geen enkele behoefte aan was.

De heer Van Beveren (CDA) deelt de mening van de heer Wiersma niet. Die uitspraak getuigt niet bepaald van betrokkenheid. Zelf vindt hij deze bijeenkomst wel bijdragen aan het proces. De heer Kramer verwacht niet dat het onderzoeken van alternatieven het proces zal vertragen. Waarop is dat gebaseerd? De daarover toegezegde notitie wacht hij in elk geval af.

De heer Heijning (VVD) vindt dat alles in het werk moet worden gesteld om te bekijken of er nog alternatieven zijn, zeker gezien de reacties van de Zeeuwse samenleving. De heer Wiersma zegt met alle belangen rekening te hebben gehouden, behalve blijkbaar met de publieke opinie. Inderdaad hebben de staten ingestemd met herstel van het natuurlijk systeem. Ondanks de vele gestelde vragen is echter nooit duidelijk geworden hoever men terug moet gaan met natuurcompensatie. Het gaat daarbij om projecten die zijn gerealiseerd zeer lang voor de Europese verdragen over VHR er waren. Het kan niet zo zijn dat men met terugwerkende kracht, tot vóór die verdragen zijn afgesloten, zou moeten gaan compenseren.

De heer Wiersma (GL), bij interruptie, noemt het geen compensatie maar een streefbeeld om ook bij de huidige diepte de natuurlijkheid te garanderen.

De heer Heijning (VVD) wijst erop dat elke ooit in Zeeland gelegde dijk een ingreep in het Schelde-estuarium is geweest. Volgens de gedeputeerde is de winst van het dossier dat tot 2013 niet meer dan 600 ha hoeft te worden ontpolderd. Volgens hem is echter elke ontpolderde ha verlies. Hij blijft erbij dat alternatieven goed onderzocht moeten worden. Tot slot heeft hij nog twee vragen:

- zijn er mogelijkheden om boeren die elders verder willen buiten Zeeland te plaatsen?
- hoe verhoudt zich de aanwijzing tot Nationaal Landschap van de Zak van Zuid-Beveland met het vervolgens weer verloren laten gaan van dat Nationaal Landschap door het te ontpolderen?

Mevrouw Luijt (PvdA) wijst erop dat als commissie zelf is verzocht om dit onderwerp te agenderen en niet als mededeling te accepteren. Dat had met name te maken met de mogelijkheid van inspraak. Verder vindt ook zij nodeloos rekken niet goed, vooral wanneer er vermoedelijk valse verwachtingen worden gewekt. Natuurlijk moeten alternatieven worden onderzocht, maar optimistisch is zij daar niet over. Wat betreft de publieke opinie zegt zij dat de "stem des volks" in het stemhokje klinkt.

De heer Roeland (SGP) heeft met belangstelling naar het betoog van de heer Wiersma geluisterd. Hij hoopt dat deze genuanceerde benadering van GL ook in de toekomst zal doorklinken. Hij deelt de mening dat de Zeeuwse samenleving geen valse verwachtingen moet worden voorgespiegeld. Op dit moment zijn er helaas geen alternatieven die aan de doelstellingen voldoen. Als mensen of instellingen denken dat zij alternatieven hebben, is de provincie verplicht daar zorgvuldig naar te kijken. Dat heeft de gedeputeerde ook toegezegd. Hij acht de kans klein, maar als toch mocht blijken dat de 600 ha niet nodig is, dan zal men die moeten grijpen. De Tweede Kamer moet de instandhoudingsdoelstellingen nog vaststellen. Als daar goed inzicht uitkomt met een lager aantal ha's, dan vindt hij dat men daar iets mee moet doen. In elk geval moet men alert blijven.

De heer Hanse (PvZ) is van mening dat het plan terugmoet, omdat de meerderheid van de samenleving er niet mee is gediend. Als Europa dit soort eisen stelt, dan zal de Nederlandse politiek daar een keer aan de bel moeten trekken. In een land dat onder water staat kan immers niets meer verdiend worden en niet meer worden geleefd.

De heer Van den Donker (D66) zegt dat het de bedoeling was om heel duidelijk te maken waar het om gaat. Hij heeft echter wat vraagtekens bij die helderheid. Bijvoorbeeld over de mogelijkheden van gronduitruil, over de kansen van alternatieven, over eventuele verwachtingen. Hij vindt dat de gedeputeerde daar op dit moment nog het beste in is. Hij roept de politiek op om die helderheid richting de bevolking in elk geval goed in de gaten te houden.

De heer Kramer (GS) antwoordt als volgt, te beginnen met de laatste opmerking.

- Het flankerend beleid voor de landbouw is redelijk helder. Daarover is in een eerder stadium al voldoende gecommuniceerd. Over de positie van DLG en de hoeveelheid grond kan hij in het staten-debat wat concreter zijn. Lastig is echter dat er evenwicht moet worden gevonden tussen transparantie en vertrouwelijkheid, waarvan de laatste van belang is om uiteindelijk tot resultaat te komen. DLG gaat daar overigens al jarenlang in opdracht van de provincie mee om. Zo loopt de grondverwerving van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in Zeeland voorop ten opzichte van andere provincies.
- De betrokkenheid van GS ten opzichte van DLG. Gesprekken met boeren over grondverwerving is een deskundigheid van DLG, waar de gedeputeerde bij voorkeur geen rol in vervult. Waar hij dat wel kan, zal hij dat zeker doen. Dat heeft er onder meer toe geleid dat, waar boeren uit het Middengebied last hadden om met minister Veerman in contact te komen, zij morgenmiddag om 17.00 uur toch een gesprek met hem hebben. Dat is een voorbeeld van de invulling van de provinciale regierol.
- Over het omgaan met alternatieven ontvangt de commissie op korte termijn een notitie van GS. Daarin staat overigens ook dat men helder moet zijn over de bestaande bandbreedte. Valse verwachtingen moeten niet worden gewekt.
- De positie van het Nationaal Landschap Zak van Zuid-Beveland en in hoeverre estuariene natuur daarbinnen past, moet in het vervolgproces verder worden onderzocht. Natuurlijk dient met de specifieke kwaliteiten van de Zak van Zuid-Beveland rekening te worden gehouden.

De voorzitter sluit het agendapunt af met de opmerking richting de publieke tribune dat er nog ruimte genoeg komt om standpunten duidelijk te maken.

6. Volgende vergadering: 13 september 2006 om 13.45 uur, gezamenlijk met de commissie Ruimte en de commissie Economie en Mobiliteit

Belangrijkste agendapunt is dan de voorgenomen realisatie WCT.

7. Rondvraag en sluiting

Van de rondvraag wordt geen gebruik gemaakt.

De voorzitter dankt de aanwezigen en sluit de vergadering om 17.30 uur.

Aldus vastgesteld in de vergadering van 13 september 2006,

voorzitter:

commissiegriffier:

drs. G.K.T. van der Giessen

A.C. van Wallenburg